

دانشگاه هنر اصفهان

دانشکده هنرهای تجسمی و کاربردی

گروه نقاشی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته نقاشی گرایش نقاشی

**بررسی شیوه های آموزش درس طراحی رشته نقاشی در مقطع کارشناسی
در دانشگاه های هنر ایران (دانشگاه تهران، دانشگاه هنر اصفهان، دانشگاه نیشابور)**

استادان راهنما:

دکتر اصغر جوانی جونی

دکتر سید ابراهیم میرشاه جعفری

پژوهشگر:

محمدعلی فرخ نژاد

بهمن ماه ۱۳۹۲

اظہارنامہ دانشجو:

موضوع پایان نامہ :

استاد راهنما:

اینجانب محمدعلی فرخ نژاد دانشجوی دوره کارشناسی ارشد رشته نقاشی دانشکده هنرهای تجسمی و کاربردی دانشگاه هنر اصفهان به شماره دانشجویی ۹۰۱۱۳۰۸۱۱۶ گواهی می نمایم که تحقیقات ارائه شده در این پایان نامہ توسط شخص اینجانب انجام شده و صحت و اصالت مطالب نگارش شده مورد تأیید می باشد و در موارد استفاده از کار دیگر محققان به مرجع مورد استفاده اشاره شده است. به علاوه گواهی می نمایم کہ مطالب مندرج در پایان نامہ تاکنون برای دریافت هیچ نوع مدرک یا امتیازی توسط اینجانب یا فرد دیگری ارائه نشده است و در تدوین متن پایان نامہ چارچوب مصوب دانشگاه هنر اصفهان را به طور کامل رعایت کرده ام.

امضاء دانشجو:

تاریخ:

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتکارات و نوآوری های ناشی از تحقیق، همچنین چاپ و تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس از این پایان نامه کارشناسی ارشد، برای دانشگاه هنر اصفهان محفوظ است. نقل مطالب با ذکر منبع بلامانع است.

دانشگاه هنر اصفهان

دانشکده هنرهای تجسمی و کاربردی

گروه نقاشی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته نقاشی آقای محمدعلی فرخ نژاد با عنوان:
**بررسی شیوه های آموزش درس طراحی رشته نقاشی در مقطع کارشناسی در دانشگاه های هنر
ایران (دانشگاه تهران، دانشگاه هنر اصفهان، دانشگاه نیشابور)**

ارایه شده به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه به عنوان بخشی از فعالیتهای تحصیلی لازم برای درجه‌ی کارشناسی ارشد که در تاریخ..... توسط هیأت داوران زیر بررسی و با نمره..... درجه..... به تصویب نهایی رسید.

- امضا ۱- استاد راهنمای اول پایان نامه آقای دکتر اصغر جوانی جونی با مرتبه علمی استاد یار
- امضا ۲- استاد راهنمای دوم پایان نامه آقای دکتر سید ابراهیم میرشاه جعفری با مرتبه علمی دانشیار
- امضا ۳- استاد داور داخل گروه آقای دکتر ..... با مرتبه علمی .....
- امضا ۴- استاد داور خارج از گروه آقای دکتر ..... با مرتبه علمی .....

مهر و امضای مدیر گروه

سپاسنامه:

در تمامی شبهایی که تن فرسودم، نخفتم، تا هنرآموزم و از هنرآموزی در گشایی کنم نه دربندی. همه روزهایی که دویدم و نیاسودم، و در جستن الهه هنر، شیداوش سر از پا نشناختم و در لحظه لحظه دقایقی که هروله کنان، گرسنگی های جسمی و تشنگی های روحی آزمودم، هرگز مباد که دمی از یاد برده باشم، معرفت ریزی و هنرریزی استادانی هنر پرور، که مرا به بالندگی هادی شدند و بالهای مهرآگیشان را، از فراز سرم دریغ نداشتند. این رساله، اگر تاملی را داراست، که امید چنین باشد و اگر درد و حرفی از حرفستان را، بر شانه های نحیفش حمل می کند و راهی می خواهد به دیری بگشاید، مدیون این فرهنگ آذینان است:

**آقایان: دکتر اصغر جوانی، دکتر سید ابراهیم میرشاه
جعفری، حجت حسن ناظر، دکتر منصور حسامی،
منوچهر معتبر، دکتر حبیب الله صادقی، دکتر
کفشچیان مقدم و سرکارخانم دکتر مینا صدری.**

و امتنان قلبی و هم نیز سپاس ورزی بی شایبه و فروتنانه ام را، به پیشگاه دوستان خاطره انگیز، فراموش نشدنی و الهام بخشم، که یادشان یادگاری است آکنده بر دیواره های روحم، به خاطر همه آن دقایق مدد رسانی به این رساله، که در حلقه مهرافروزشان، مهربانی را مشق کردم و امید که مبشرمهرافشانی باشم.

سرکار خانمها:

**زهره خالصی، رعنا مرادی، سمانه امامی، شیما فلاح،
راضیه ایرانپور**

و آقایان:

**نیما سنبستانی، میثم نادری، سامان نقی فام، حسین
سیامکی، محمدمحمدآبادی، منصور صرامی**

تقدیم به:

به پدر و مادرم، دو درخت تناور، مهر ریز و عشق ریز، که همه عمرم، گمان من اینست که نتوانم فداکاریهایشان را، به جبران برخیزم، اما چه باک! آدمی به امید زنده است. گرمای زندگی و شمیم بوی انسانیت و نوع دوستی را در هم زانویی با آنان بود که تعلیم گرفتم.

چکیده:

هدف از پژوهش حاضر، بررسی نقاط آسیب‌زای نظام آموزشی درس طراحی رشته نقاشی مقطع کارشناسی از دیدگاه دانشجویان این مقطع در دانشگاه تهران، هنر اصفهان و نیشابور بود. در این پژوهش به لحاظ اهمیت موضوع و اهداف پژوهش، از روش توصیفی-پیمایشی استفاده گردید. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان بود که در سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ در دانشگاه‌های مذکور در رشته نقاشی مقطع کارشناسی مشغول به تحصیل بوده‌اند و به ترتیب دانشجویان زن و مرد ۱۷۸ و ۶۵ نفر و مجموعاً ۲۴۳ نفر بوده‌اند. از این تعداد پس از محاسبه حجم نمونه ۱۵۰ نفر انتخاب گردید. اما به احتمال عدم پاسخگویی برخی دانشجویان تعداد پرسشنامه‌ها بیشتر توزیع گردید و در نهایت ۱۶۳ پرسشنامه در این پژوهش مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. روش نمونه‌گیری در این پژوهش روش تصادفی بود. ابزار این پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته با ۴۹ سوال بسته و یک سوال باز که مجموعاً ۵۰ سوال بود، و پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۳ محاسبه گردید. جهت تعیین روایی پرسشنامه از روایی وابسته به محتوا بهره گرفته شد، که بدین منظور از نظرات استاد راهنما، مشاور و کارشناسان مربوطه استفاده گردید. به منظور تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها از برنامه نرم افزاری SPSS استفاده شد و از آمار در دو سطح توصیفی و استنباطی استفاده گردید. نتایج پژوهش نشان داد که پس از بررسی نظام آموزشی درس طراحی با مشکلات و آسیب‌های عدیده‌ای مواجه می‌باشد. آسیب‌ها در سه زمینه برنامه و سرفصل‌های درسی، شیوه تدریس مدرسین و امکانات آموزشی بیش از سطح متوسط است. میزان آسیب‌ها در سه زمینه برنامه و سرفصل‌های درسی (۳/۷۰)، شیوه تدریس مدرسین (۳/۷۹) و امکانات آموزشی (۳/۸۵) بیش از سطح میانگین فرضی ۳ (حدمتوسط) است. بنابراین، در این راستا در هر سه سوال، نتایج از نظر آماری معنی‌دار بوده است. نتایج این یافته‌ها در آزمون فریدمن حاکی از آن است که از نظر دانشجویان، در رتبه بندی، بالاترین میانگین عوامل آسیب‌زا با ۲/۰۷ مربوط به عوامل امکانات دانشگاهی و پایین‌ترین میانگین با ۱/۸۷ مربوط به عوامل سرفصل و برنامه‌های درسی بوده است، اما نتایج حاصل بین مجموعه رتبه‌های آسیب‌های آموزشی درس طراحی رشته نقاشی مقطع کارشناسی در سطح $p < 0.05$ معنی‌دار نیست و در هر سه زمینه آسیب‌های جدی مطرح می‌باشد. دانشجویان بر این باورند که، «فقدان برنامه درسی مشخص و مدون در تدریس طراحی» با میانگین ۴/۰۳ در زمینه برنامه و سرفصل‌های درسی و همچنین «کمبود تجهیزات کارگاه طراحی از لحاظ مدل آموزشی فیگوراتیو انسان (مدل زنده، مدل‌های گچی، اسکلت کمک آموزشی غیره)» با میانگین ۴/۳۱ در زمینه امکانات آموزشی از مهمترین نقاط آسیب‌زا می‌باشد. و «فقدان برگزاری کارگاه آموزشی (ورک شاپ) طراحی، در دانشگاه توسط مدرسین طراحی» با میانگین ۳/۹۸ از مهمترین نقاط آسیب‌زا، ناشی از مدرسین طراحی می‌باشد. همچنین مقایسه میانگین نظرات پاسخگویان به تفکیک ویژگی‌های جمعیت‌شناختی (جنس، معدل، محل تحصیل، ورودی سال تحصیلی) تفاوت معناداری را نشان نداده است.

کلیدواژه‌ها

طراحی، آسیب‌شناسی، آموزش، دانشگاه تهران، دانشگاه هنر اصفهان، دانشگاه نیشابور

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
ح	پیشگفتار.....
۱	فصل اول: کلیات تحقیق.....
۲	مقدمه.....
۲-۱	۱- بیان مسئله.....
۳	۲- اهمیت و ضرورت موضوع پژوهش.....
۴	۳- اهداف پژوهش.....
۴-۱	۱-۳-۱. هدف کلی.....
۴	۲-۳-۱. اهداف جزئی.....
۵-۱	۴-۱. سئوالات پژوهشی.....
۵	۵-۱. فرضیه ها/پیش فرض ها.....
۵	۶-۱. جنبه جدید بودن و نوآوری.....
۵	۷-۱. پیشینه تحقیق.....
۸-۱	۸-۱. تعریف متغیر ها و اصطلاحات تحقیق.....
۸-۱-۱	۱-۸-۱. تعریف مفهومی متغیر ها.....
۸-۱-۲	۲-۸-۱. تعریف عملیاتی.....
۱۰	فصل دوم: مروری بر ادبیات تحقیق.....
۱۱	مقدمه.....
۱۲-۱	۱-۲. بخش اول: تاریخچه نظام آموزشی طراحی و نقاشی در ایران.....
۱۵-۲	۲-۲. بخش دوم: نظام آموزش عالی در دانشگاه های هنر ایران.....
۱۵-۲-۱	۱-۲-۲. ارکان نظام آموزش عالی.....
۱۶-۲-۲	۲-۲-۲. دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی.....
۱۶-۳-۲-۲	۳-۲-۲. گزینش دانشجوی رشته نقاشی در مراکز دولتی.....
۱۷-۴-۲-۲	۴-۲-۲. دوره تحصیلی رشته نقاشی در آموزش عالی.....
۱۷-۵-۲-۲	۵-۲-۲. برنامه ریزی آموزشی رشته نقاشی.....
۱۸-۶-۲-۲	۶-۲-۲. معیارهای ارزیابی.....
۱۸-۷-۲-۲	۷-۲-۲. هیأت علمی مراکز آموزش عالی.....
۱۹-۸-۲-۲	۸-۲-۲. تحولات برنامه ریزی آموزشی مراکز آموزش عالی.....

- ۳-۲- بخش سوم: آموزش طراحی در سه دانشگاه تهران، اصفهان و نیشابور..... ۱۹
- ۳-۲-۱. معرفی دانشگاه تهران..... ۱۹
- ۳-۲-۱-۱. دانشکده هنرهای تجسمی..... ۲۰
- ۳-۲-۱-۲. گروه آموزشی نقاشی و مجسمه‌سازی..... ۲۰
- ۳-۲-۱-۳. ساختار اداری دانشکده هنرهای تجسمی..... ۲۰
- ۳-۲-۱-۴. سرفصل‌های درسی سطوح طراحی رشته نقاشی در نظام آموزشی دانشگاه تهران..... ۲۱
- ۳-۲-۱-۴-۱. سرفصل کارگاه طراحی (۱)..... ۲۱
- ۳-۲-۱-۴-۲. سرفصل کارگاه طراحی (۲)..... ۲۲
- ۳-۲-۱-۴-۳. سرفصل کارگاه طراحی (۳)..... ۲۳
- ۳-۲-۱-۴-۴. سرفصل کارگاه طراحی (۴)..... ۲۵
- ۳-۲-۱-۴-۵. سرفصل کارگاه طراحی (۵)..... ۲۵
- ۳-۲-۱-۴-۶. سرفصل کارگاه طراحی (۶)..... ۲۶
- ۳-۲-۱-۴-۷. سرفصل کارگاه طراحی (۷)..... ۲۷
- ۳-۲-۲. معرفی دانشگاه هنر اصفهان..... ۲۸
- ۳-۲-۱-۲. دانشکده هنرهای تجسمی و کاربردی..... ۲۹
- ۳-۲-۲-۲. گروه نقاشی..... ۲۹
- ۳-۲-۳-۲. سرفصل‌های درسی طراحی رشته نقاشی در دانشگاه اصفهان..... ۳۰
- ۳-۲-۳-۲-۱. سرفصل کارگاه طراحی پایه سطح یک (۱)..... ۳۱
- ۳-۲-۳-۲-۲. سرفصل کارگاه طراحی پایه سطح یک (۲)..... ۳۱
- ۳-۲-۳-۲-۳. سرفصل کارگاه طراحی سطح دو (۱)..... ۳۱
- ۳-۲-۳-۲-۴. سرفصل کارگاه طراحی سطح دو (۲)..... ۳۱
- ۳-۲-۳-۲-۵. سرفصل کارگاه طراحی سطح دو (۳)..... ۳۲
- ۳-۲-۳-۲-۶. سرفصل کارگاه طراحی سطح سه (۱)..... ۳۲
- ۳-۲-۳-۲-۷. سرفصل کارگاه طراحی سطح سه (۲)..... ۳۲
- ۳-۲-۳-۲-۸. سرفصل کارگاه طراحی سطح سه (۳)..... ۳۳
- ۳-۳-۲. معرفی دانشگاه نیشابور..... ۳۳
- ۳-۳-۱-۳. ساختار سازمانی..... ۳۴
- ۳-۳-۲-۲. ساختار آموزشی درس طراحی رشته نقاشی در دانشگاه نیشابور..... ۳۴
۳۵. فصل سوم: روش تحقیق..... ۳۵
۳۶. مقدمه..... ۳۶
- ۳-۱- روش پژوهش..... ۳۶

۳۶	۲-۳- قلمرو مکانی پژوهش (جامع آماری).....
۳۷	۳-۳- قلمرو زمانی پژوهش.....
۳۷	۴-۳- نمونه و تعیین حجم نمونه.....
۳۸	۵-۳- روش نمونه گیری.....
۳۸	۶-۳- ابزارهای گردآوری داده ها.....
۴۰	۷-۳- تعیین روایی و پایایی ابزار اندازه گیری.....
۴۰	۳-۷-۱. روایی پرسشنامه (اعتبار).....
۴۰	۳-۷-۲. پایایی پرسشنامه.....
۴۱	۳-۸- فرایند جمع آوری داده ها.....
۴۱	۳-۹- روش تجزیه و تحلیل داده ها.....
۴۳	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل.....
۴۴	مقدمه.....
۴۴	۴-۱- یافته های توصیفی تحقیق.....
۴۹	۴-۲- داده های توصیفی سؤالات پرسشنامه.....
۵۶	۴-۳- یافته های استنباطی تحقیق.....
۶۲	فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری.....
۶۳	مقدمه.....
۶۳	۵-۱- خلاصه ای از روش اجرای پژوهش.....
۶۳	۵-۲- یافته های پژوهش.....
۶۵	۵-۳- یافته های جانبی.....
۶۵	۵-۴- پیشنهادهای کاربردی.....
۶۶	۵-۵- محدودیتهای پژوهش.....
۶۶	۵-۶- مشکلات در زمان پژوهش.....
۶۷	۵-۷- موضوع های پیشنهادی محقق برای پژوهش های آتی.....
۶۸	منابع و مآخذ.....
۷۰	بخش عملی.....
۸۰	پیوست.....
۸۲	چکیده انگلیسی.....

فهرست جدول‌ها

صفحه	عنوان
۲۱.....	جدول (۱-۲) جدول دانشکده هنرهای تجسمی پردیس هنرهای زیبا.....
۲۸.....	جدول (۲-۲) رتبه بندی دانشگاه های هنر ایران در وب سایت پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC).....
۳۰.....	جدول (۳-۲) درس طراحی طبق مصوبه ستاد انقلاب فرهنگی.....
۳۷.....	جدول (۱-۳) جامعه آماری دانشجویان سه دانشگاه.....
۳۸.....	جدول (۲-۳) اطلاعات مربوط به محاسبه حجم نمونه.....
۳۹.....	جدول (۳-۳) انطباق سوالهای پرسشنامه با سوالهای تحقیق.....
۳۹.....	جدول (۴-۳) مقیاس پنج درجه ای لیکرت.....
۴۰.....	جدول (۵-۳) پایایی.....
۴۴.....	جدول (۱-۴) توزیع فراوانی گروه نمونه برحسب جنس.....
۴۵.....	جدول (۲-۴) توزیع فراوانی گروه نمونه برحسب معدل.....
۴۶.....	جدول (۳-۴) توزیع فراوانی گروه نمونه برحسب محل تحصیل.....
۴۷.....	جدول (۴-۴) توزیع فراوانی گروه نمونه برحسب سال ورودی.....
۴۸.....	جدول (۵-۴) مقایسه میانگین و انحراف معیار عوامل آسیب زایی آموزش درس طراحی رشته نقاشی مقطع کارشناسی.....
۴۹.....	جدول (۶-۴) توزیع فراوانی و درصد پاسخ سوالات مرتبط با سرفصل و برنامه های درسی.....
۵۱.....	جدول (۷-۴) توزیع فراوانی و درصد پاسخ سوالات مرتبط با شیوه تدریس مدرسین.....
۵۲.....	جدول (۸-۴) توزیع فراوانی و درصد پاسخ سوالات مرتبط با امکانات دانشگاهی.....
۵۴.....	جدول (۹-۴) توزیع فراوانی و درصد پاسخ سوالات مرتبط با ارتقاء و بهبود کیفیت در نظام آموزش طراحی.....
۵۶.....	جدول (۱۰-۴) مقایسه میانگین میزان آسیب های ناشی از سرفصل و برنامه درسی آموزش درس طراحی رشته نقاشی مقطع کارشناسی با میانگین فرضی ۳.....
۵۶.....	جدول (۱۱-۴) مقایسه میانگین میزان آسیب های ناشی از شیوه تدریس مدرسین درس طراحی رشته نقاشی مقطع کارشناسی با میانگین فرضی ۳.....
۵۷.....	جدول (۱۲-۴) مقایسه میانگین میزان آسیب های ناشی از امکانات دانشگاهی آموزش درس طراحی رشته نقاشی مقطع کارشناسی با میانگین فرضی ۳.....
۵۸.....	جدول (۱۳-۴) میانگین رتبه بندی آسیب های آموزش درس طراحی رشته نقاشی مقطع کارشناسی.....

جدول (۴-۱۴) آزمون فریدمن آسیب های آموزش درس طراحی رشته نقاشی مقطع کارشناسی.....۵۸

جدول (۴-۱۵) جدول میانگین، انحراف معیار، مقدار t و میانگین رتبه ای مرتبط با ارتقاء و بهبود کیفیت در نظام آموزش طراحی.....۵۹

جدول (۴-۱۶) تحلیل واریانس چندراهه میزان عوامل آسیب زای آموزشی درس طراحی رشته نقاشی با توجه به متغیرهای جمعیت شناختی (جنس، معدل، محل تحصیل، ورودی سال تحصیلی).....۶۱

فهرست شکل ها

صفحه	عنوان
۲۸.....	شکل (۱-۲) آرم دانشگاه هنر اصفهان.
۳۳.....	شکل (۲-۲) آرم دانشگاه نیشابور.
۳۴.....	شکل (۳-۲) ساختار سازمانی دانشگاه نیشابور.
۴۵.....	شکل (۱-۴) توزیع فراوانی گروه نمونه بر حسب جنس.
۴۶.....	شکل (۲-۴) توزیع فراوانی گروه نمونه بر حسب معدل.
۴۷.....	شکل (۳-۴) توزیع فراوانی گروه نمونه بر حسب محل تحصیل.
۴۸.....	شکل (۴-۴) توزیع فراوانی گروه نمونه بر حسب سال ورودی.
۴۹.....	شکل (۵-۴) مقایسه میانگین نمره عوامل آسیب زایی آموزش درس طراحی رشته نقاشی مقطع کارشناسی.
۵۰.....	شکل (۶-۴) مقایسه میانگین نمره پاسخ های مرتبط با سرفصل و برنامه های درسی.
۵۲.....	شکل (۷-۴) مقایسه میانگین نمره پاسخ های مرتبط با شیوه تدریس مدرسین.
۵۳.....	شکل (۸-۴) مقایسه میانگین نمره پاسخ های مرتبط با امکانات دانشگاهی.
۵۵.....	شکل (۹-۴) مقایسه میانگین نمره پاسخ های مرتبط با ارتقاء و بهبود کیفیت در نظام آموزش طراحی.

فهرست عکس‌های بخش عملی

صفحه	عنوان
۷۱.....	عکس ۱: بدون عنوان، رنگ و روغن و کلاژ چسب، ۱۰۰ X ۱۰۰ سانتی متر، ۱۳۹۲.....
۷۲.....	عکس ۲: بدون عنوان، رنگ و روغن و کلاژ چسب، ۱۰۰ X ۱۰۰ سانتی متر، ۱۳۹۲.....
۷۳.....	عکس ۳: بدون عنوان، رنگ و روغن و کلاژ چسب، ۱۰۰ X ۱۰۰ سانتی متر، ۱۳۹۲.....
۷۴.....	عکس ۴: بدون عنوان، رنگ و روغن و کلاژ چسب، ۱۰۰ X ۱۰۰ سانتی متر، ۱۳۹۲.....
۷۵.....	عکس ۵: بدون عنوان، رنگ و روغن و کلاژ چسب، ۱۰۰ X ۱۰۰ سانتی متر، ۱۳۹۲.....
۷۶.....	عکس ۶: بدون عنوان، رنگ و روغن و کلاژ چسب، ۱۰۰ X ۱۰۰ سانتی متر، ۱۳۹۲.....
۷۷.....	عکس ۷: بدون عنوان، رنگ و روغن و کلاژ چسب، ۱۰۰ X ۱۰۰ سانتی متر، ۱۳۹۲.....
۷۸.....	عکس ۸: بدون عنوان، رنگ و روغن و کلاژ چسب، ۱۰۰ X ۱۰۰ سانتی متر، ۱۳۹۲.....
۷۹.....	عکس ۹: بدون عنوان، رنگ و روغن و کلاژ چسب، ۱۰۰ X ۱۰۰ سانتی متر، ۱۳۹۲.....

پیشگفتار:

پژوهش حاضر به بررسی نقاط آسیب زا در شیوه ها و نظام آموزشی درس طراحی رشته نقاشی در مقطع کارشناسی در دانشگاه های هنر ایران (دانشگاه تهران، دانشگاه هنر اصفهان، دانشگاه نیشابور) در سال ۱۳۹۲ می پردازد و در پنج فصل با عناوین کلیات تحقیق، مروری بر ادبیات تحقیق، روش تحقیق، تجزیه و تحلیل داده ها، بحث و نتیجه گیری پژوهش، تنظیم شده است. نحوه نگارش بگونه ای است که هر بخش تقریباً مقدمه بخش دیگر و از توالی و نظم خاصی برخوردار است.

در فصل اول که مربوط به کلیات تحقیق است اهداف تحقیق بصورت کلی و جزئی تشریح گردیده است. مهمترین نقاط آسیب زای آموزشی درس طراحی، رشته نقاشی در سه زمینه سرفصل های درسی، شیوه تدریس مدرسین و امکانات آموزشی بعنوان عوامل موثر در شیوه آموزش طراحی مورد بررسی قرار گرفته است. در این فصل مباحثی همچون، سوالات پژوهش، بدیع و نوآورانه بودن تحقیق، تعریف متغیرها و اصطلاحات تحقیق مطرح شده است.

در فصل دوم که مروری بر ادبیات تحقیق می باشد، نظام آموزش عالی در دانشگاه های هنر ایران مورد مطالعه قرار گرفته است و سپس درس طراحی رشته نقاشی با توجه به سرفصل های درسی مورد واکاوی قرار گرفته است و در نهایت آموزش طراحی پس از معرفی سه دانشگاه تهران، اصفهان و نیشابور مورد بررسی قرار گرفته است.

فصل سوم روش تحقیق این رساله محسوب می گردد که نشان می دهد، پژوهش حاضر یک پژوهش کمی است و روش تحقیق توصیفی و از آنجا که برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه استفاده کرده است، روش پیمایشی محسوب می گردد. جامعه آماری و قلمرو زمانی، کلیه دانشجویان رشته نقاشی مقطع کارشناسی سه دانشگاه تهران، دانشگاه هنر اصفهان، دانشگاه نیشابور می باشد و تعداد آنها ۲۴۳ نفر است که در نیمسال اول ۹۳-۱۳۹۲ مشغول به تحصیل بوده اند می باشد. حجم نمونه ۱۵۰ نفر برآورد گردید و از روش نمونه گیری تصادفی متناسب با حجم استفاده شده است. مهمترین ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته است. پایایی پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ در ابعاد مختلف ۰/۹۳ به دست آمد. در این فصل نشان می دهد که روش تجزیه و تحلیل داده های این پژوهش با استفاده از نرم افزار آماری SPSS-۱۹ در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی انجام شده است.

در فصل چهارم که مربوط به تجزیه و تحلیل داده ها می باشد، در یافته های توصیفی تحقیق توزیع فراوانی گروه نمونه برحسب جنس، معدل، محل تحصیل و سال ورودی تجزیه و تحلیل قرار گرفته است و سپس به مقایسه میانگین و انحراف معیار عوامل آسیب زا پرداخته شده است و در داده های توصیفی سؤالات پرسشنامه، توزیع فراوانی و درصد سؤال های پرسشنامه با جدول و نمودار تشریح گردیده است. و سپس در این بخش، یافته های استنباطی تحقیق بر اساس سؤالات تنظیم و به آن پرداخته شده است.

در فصل پنجم که بحث و نتیجه گیری پژوهش می باشد، با ذکر سوال های پژوهش، به پاسخ دهی آنها با توجه به یافته های تحقیق می پردازد. و سپس محدودیت های تحقیقی و مطالعاتی طی پژوهش ذکر میگردد و در نهایت یافته های جانبی تحقیق و موضوع های پیشنهادی برای پژوهش بعدی تشریح میگردد.

و در نهایت در بخش عملی، توضیح و تصاویر آثار ارائه می گردد. این تحقیق مسلم است که به سبب گستردگی مطالب، مبرا از نقص نخواهد بود، اما در تجزیه و تحلیل توصیفی و استنباطی نهایت تلاش گردیده تا از لحاظ علمی کمترین خطا را داشته باشد.

فصل اول

کلیات تحقیق

مقدمه

برای توسعه طراحی معاصر، تدوین برنامه برای روزآمد سازی محتوا و ارتقای کیفی آموزشی امری مهم و مورد نیاز است که باید به آن توجه کرد. آموزش در دنیای امروز مفهومی متفاوت با گذشته دارد. تحول علم و فناوری، ضرورت تحول در فرایندهای فعالیتهای آموزشی را انکار ناپذیر ساخته است. هرگز نمی توان با طرز تلقی گذشته و سوگیری های سلیقه ای به دانشجویان و تعلیم آنها نگرست. بنابراین یکی از ضروری ترین تحولات در نظامهای آموزشی، یافتن نقاط آسیب زا می باشد و سپس با ارائه راهکارهای مناسب برای فراهم کردن بستر و موقعیت مناسب، جهت بهتر نمودن نظام آموزشی عزم را جزم نمود. در این فصل با تشریح بیان مسئله به اهمیت و ضرورت موضوع پژوهش پرداخته شده است و مهمترین نقاط آسیب زای آموزشی درس طراحی، رشته نقاشی مقطع کارشناسی سه دانشگاه تهران، هنر اصفهان و نیشابور جز اهداف پژوهش قرار می گیرد، تا در جهت ارتقا و بهبود کیفیت آموزش، در فصل های آتی، راهکارهایی ارائه گردد.

۱-۱- بیان مسئله

در هنرهای تجسمی، طراحی یا به صورت یک اثر مستقل و یا به عنوان پیش طرحی برای اثر اصلی انجام می شود. از سده شانزدهم تا سده نوزدهم [میلادی] اهمیت طراحی در مقایسه با اهمیت رنگپردازی مورد مجادله فراوان بود. در ایران نیز از اواخر سده شانزدهم /دهم هـ نوعی طراحی مستقل توسط هنرمندانی چون محمدی و شیخ محمد رایج شد و رضا عباسی آن را کمال بخشید. (پاکباز، ۱۳۷۹، ۳۴۸) در دوران معاصر نیز اهمیت طراحی چنان افزایش می یابد که خود به عنوان رشته ای مستقل معرفی میگردد و طراحان معاصر ایران نیز در صدد تولید آثار قابل قبول و مستقل در هنر های تجسمی می باشند. طراحی به عنوان یک رسانه تصویری که می تواند از دیدگاه و زوایای مختلف حاوی پیام های خاص و عام برای عموم جامعه باشد لکن باید توانایی انتقال مفاهیم و پیام از جهت موضوع به صورت پیشنهاد، انتقاد، اطلاع، راهنمایی و حتی هدایت در انجام یک موضوع را داشته باشد. اما این جریان مستلزم شناخت و فهم درست طراحی در زمان امروز می باشد و این شناخت بایستی در بستر آموزش هنر طراحی در مکان دانشگاهی به هنرجویان انتقال داده شود. در فرایند یادگیری به منظور انتقال اطلاعات و معلومات، آنچه که مهم است تسهیل جریان آموزش می باشد که نگرش و تجزیه و تحلیل آن می تواند ما را به هدف نهایی و مثمرتر خود هدایت و نزدیک نماید.

در مسیر طراحی مسلم است که زوایای برداشت افکار و اذهان آدمی متفاوت بوده است و بستگی مستقیم به دیدگاه شخص و حتی شخصیت طراح دارد. این مهم زمانی به عنوان چکیده و برآیند فکری یک شخص هنرمند جامعه ی عمل می پوشد که اصول طراحی در جنبه های تئوریک و به صورت عملی رعایت گردد و از اصول فنی برخوردار گردد. لکن